

ճանաչումը կամ դադարեցումը, ինչը մի շարք դեպքերում, առանց վարչական վերահսկման, գնահատվում է առավել ռիսկային: Նշված դեպքերում բանկային փոխանցման միջոցով վճարվել է 27,312.8 հազ. դրամ, իսկ «Հայփոստ» ՓԲԸ-ի միջոցով կատարված վճարումները կազմում են 30,795.8 հազ. դրամ:

8

Չնայած պետական կենսաթոշակների էլեկտրոնային համակարգի գործունեությունը ըստ տեխնիկական առաջադրանքի և հետագա բարելավումների արդյունքների տեսանկյունից կայուն է, սակայն ներդրումների բացակայությունը միջգերատեսչական տվյալների էլեկտրոնային շրջանառության հնարավորության սահմանափակումների պայմաններում դրա արդյունավետ գործունեությունը ռիսկային է դարձնում:

9

ՀՀ ոստիկանության կողմից տրամադրված ԲՊՌ-ի տվյալների հիման վրա նախապատրաստվում է տվյալների բազա, որը հիմք է հանդիսանում համակարգում առկա շահառուների նույնականացումների և տեղաշարժերի համար, ինչն ավելացնում է տվյալների բազաների փոխգործակցման ընթացքում սուբյեկտիվ բացթողումների և սխալների հավանականության չափաբաժինը: Սա լրացուցիչ ռիսկեր է պարունակում համակարգի շահագործման և տվյալների նույնականացման հարցում: Այդ իսկ պատճառով, «Պետական կենսաթոշակային տեղեկատվական համակարգ»-ի շահառուների տվյալների և ԲՊՌ տվյալների բազայի համադրումների արդյունքում չեն նույնականացվել 133 անձանց տվյալներն ըստ Հանրային Ծառայությունների Համարանիշի:

1

Այլ գերատեսչությունների կողմից հավաքագրվող տեղեկատվությունը թերի է կամ անհասանելի: Մասնավորապես, քրեակատարողական հիմնարկներում պատիժը կրող քաղաքացիների էլեկտրոնային միասնական տեղեկատվական բազան բացակայում է, իսկ ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից ներկայացվող տվյալները ամբողջական չեն, և հիմնականում չեն պարունակում քաղաքացիների անհատական տվյալները, ինչը անհնար է դարձնում ռիսկերի գնահատումը:

11

ՍԷԿՏ համակարգից ստացվող տվյալների ծավալն ու բովանդակությունը բավարար չէ Ծառայության լիազորությունները պատշաճ մակարդակով իրականացնելու համար, մասնավորապես՝

- որոշակի ժամանակահատված (3 ամիս, 6 ամիս, 1 տարի) Հայաստանի Հանրապետությունից բացակայող կենսաթոշակառուների և նպաստառուների վերաբերյալ տեղեկատվության հետ Ծառայությանը չեն տրամադրվում Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս գալու ամսաթվի վերաբերյալ տվյալներ,
 - սահմանահատում իրականացնելու ամսաթվի վերաբերյալ տվյալները չեն ստացվում նաև այն դեպքում, երբ անհատական հարցումը կատարվում է սահմանահատում իրականացնելուց մեկ ամիս հետո,
- փաստացի սահմանահատում իրականացնելու վերաբերյալ տեղեկատվության կապակցությամբ խնդիրներ են առաջանում նաև այն դեպքում, երբ անձը Հայաստանի Հանրապետությունից ելք է կատարում ՀՀ քաղաքացու անձնագրով, իսկ մուտք է գործում Հայաստանի Հանրապետություն՝ օտարերկրյա անձնագրով,
- ենթահամակարգը հնարավորություն չի տալիս նաև սահմանահատում իրականացնելու վերաբերյալ տեղեկատվությունը որոնել անուն-ազգանունով, ինչը ևս խնդրահարույց է՝ հատկապես օտարերկրյա քաղաքացիների դեպքում:

Արձանագրված դիսկերի հետևանքով 2017 թվականի բոլոր ամիսների հարցումների արդյունքում «12 ամիս բացակայում է» կարգավիճակով անձանցից բանկերի միջոցով վճարվել է 702,651.2 հազ. դրամ, իսկ «Հայփոստ» ՓԲԸ-ի միջոցով՝ 619,099.1 հազ. դրամ: 3, 6 և 9 ամիս բացակայած շահառուներից 2017 թվականի ընթացքում բանկային վճարումներով ստացել են 9,014,537.7 հազ. դրամ, իսկ «Հայփոստ» ՓԲԸ-ի միջոցով՝ 4,023,370.2 հազ. դրամ:

1

Բացակայում է բյուջետային ցուցանիշների պլանավորման և կանխատեսումների հաշվարկման (ակտուարական) հաստատված մեթոդաբանությունը, որի արդյունքում.

- աշխատանքային կենսաթոշակառուների թվաքանակի ծրագրային ցուցանիշների շարունակաբար ավելացումը հանգեցրել է նրան, որ 2016թ.-ին առաջացել են 1,232,132.2 հազ. դրամ, իսկ 2017 թվականին՝ 2,727,539.0 հազ. դրամ բյուջետային ազատ միջոցներ,
- 2018 թվականի բյուջետային ֆինանսավորման հայտով 20575 աշխատանքային կենսաթոշակ ստանալու իրավունք ունեցողների կրճատումը, որը պետք է բերեր շուրջ 9,0 մլրդ դրամի խնայողության, իրականում տեղի չի ունեցել և բացակայում են այդ կրճատման կոնկրետ շահառուների ցանկերը,

- տեղի չի ունեցել նաև աշխատանքային ստաժի տևողության կրճատում, որի արդյունքում պետք է խնայվեր շուրջ 3.0 մլրդ դրամ՝ շուրջ 350.000 տարի աշխատանքային ստաժի հաշվարկման դեպքերի նվազեցմամբ պայմանավորված:

1

«Հայփոստ» ՓԲԸ-ի միջև 2010 թվականի դեկտեմբերի 29-ին կնքված «Կենսաթոշակների վճարման ծառայությունների մատուցման» պայմանագրի, «Հայփոստ» ՓԲԸ-ին միջնորդավճար է տրամադրվել վճարված կենսաթոշակի գումարի 1%-ի չափով՝ առանց համապատասխան հաշվարկ-հիմնավորման: Արդյունքում, «Հայփոստ» ՓԲ ընկերությանը մեկ կենսաթոշակառուի համար մատուցված ծառայությունների դիմաց պետբյուջեի միջոցների հաշվին կատարված վճարումները 12.7 անգամ ավելի ծախսատար են եղել (1,506,499.6 հազ. դրամ), քան բանկերի կողմից մատուցված ծառայությունների դիմաց վճարումները (80,544.0 հազ. դրամ):

1

2017թ.-ի ընթացքում Մոնիթորինգի վարչության կողմից չի կատարվել Ծառայության որևէ տարածքային ստորաբաժանման կողմից իրականացված աշխատանքների ամբողջական վերլուծություն և գնահատում, ինչպես նաև ստուգումներ չեն կատարվել վճարման ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններում («Հայփոստ» ՓԲԸ-ը և բանկեր): Մինչդեռ, ըստ կանոնադրության 11-րդ կետի, վարչության հիմնական խնդիրներն են՝ վերլուծությունների և մոնիթորինգի միջոցով տարածքային ստորաբաժանումների աշխատանքների ամբողջական գնահատումը և մոնիթորինգի իրականացումը նաև վճարման ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններում:

1

Մոնիթորինգի վարչության կանոնադրության 4-րդ գլխի 7-րդ կետով սահմանված է, որ վարչությունը ուսումնասիրում, վերլուծում է կենսաթոշակների և նպաստների վճարման ծառայություն մատուցող կազմակերպությունների հետ կազմված փոխադարձ ակտերում առկա տեղեկատվությունը և դրա նկատմամբ իրականացնում է մոնիթորինգ, սակայն հաշվեքննության ընթացքում պարզվեց, որ Մոնիթորինգի վարչության կողմից ստուգվող ժամանակահատվածում փոխադարձ ակտերի տեղեկատվության վերլուծություն և մոնիթորինգ չի իրականացվել:

- 1 Մոնիթորինգի վարչության կողմից ստուգված 31 հիմնարկներից 13-ում արձանագրված խախտումների, մասնավորապես, ավելի հաշվարկված աշխատանքային ստաժի և ավելի վճարված գումարների վերաբերյալ հաղորդումներ չեն ուղարկվել իրավապահ մարմիններին:
- 1 Մինչև 2017թ. հուլիսի 1-ը գործող օրենսդրության խախտմամբ ավելի վճարված գումարը կազմել է 272 մլն. դրամ, որը 2016թ. դեկտեմբերի 16-ի «Պետական կենսաթոշակների մասին» ՀՀ օրենքում կատարված փոփոխություններով զիջվել է: 2017թ. ընթացքում դարձյալ օրենքի խախտմամբ, ավելի հաշվարկված և վճարված կենսաթոշակների գումարը կազմել է 121.2 մլն. դրամ: Նշվածը փաստում է, որ դիսկերի վերացմանն ուղղված միջոցառումների արդյունավետության բարձրացման նպատակով Ծառայության կողմից իրականացվող վարչարարությունը դեռևս կատարելագործման կարիք ունի:
- 1 2017 թվականին Ծառայության 54 ստորաբաժանումներից 24-ը տեղակայվել են վարձակալված տարածքներում, որոնցից 6-ի դեպքում տարածքի վարձակալության պայմանագրերը կնքելուց հետո չի ապահովվել ՀՀ օրենսդրությամբ, ինչպես նաև վերոնշյալ պայմանագրերով սահմանված իրավունքի պետական գրանցման պահանջի իրականացումը:
- 1 «Մայրության նպաստի վճարում» ծրագրի մասով անհամապատասխանությունը և խեղաթյուրումը կազմել է 1373 դեպք՝ 280,633.1 հազ. դրամի չափով:
- 2 «Կենսաթոշակառուի, ծերության, հաշմանդամության, կերակրողին կորցնելու դեպքում սոցիալական նպաստառուի մահվան դեպքում տրվող թաղման նպաստ» ծրագրի մասով անհամապատասխանությունը և խեղաթյուրումը կազմել է 5 դեպք՝ 1,000.0 հազ. դրամի չափով:
- 2 «ՀՄՊ մասնակիցներին, ՀՄՊ և այլ պետություններում մարտական գործողություններում զոհված զինծառայողների ընտանիքներին տրվող և 25.11.1998թ. ՀՕ-258 օրենքի 34.1 մասով սահմանված պարգևավճարների տրամադրում» ծրագրի մասով անհամապատասխանությունը և խեղաթյուրումը կազմել է 3 դեպք՝ 1,308.0 հազ. դրամի չափով: